Väljaandja: Välisministeerium
Akti liik: välisleping
Teksti liik: algtekst
Jõustumise kp: 20.11.1991
Avaldamismärge: RT II 2006, 16, 0

Diplomaatiliste suhete Viini konventsioon

VAREM AVALDATUD DOKUMENDI TÕLKE UUS REDAKTSIOON

Konventsiooni osalisriigid,

meenutades, et kõikide riikide rahvad on tunnustanud diplomaatiliste esindajate staatust ammustest aegadest;

*pidades silmas*Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja eesmärke ja põhimõtteid, mis käsitlevad riikide suveräänset võrdsust, rahvusvahelise rahu ja julgeoleku säilitamist ning riikide sõbralike suhete edendamist;

uskudes, et diplomaatilisi suhteid, eesõigusi ja puutumatust käsitlev rahvusvaheline konventsioon aitab kaasa riikide sõbralike suhete arengule, hoolimata nende erinevast põhiseaduslikust ja ühiskondlikust korrast;

mõistes, et selliste eesõiguste ja puutumatuse eesmärk ei ole eelistada üksikisikuid, vaid tagada riike esindavate diplomaatiliste esinduste ülesannete tõhus täitmine;

kinnitades, et konventsiooniga sõnaselgelt reguleerimata küsimustes kohaldatakse endiselt rahvusvahelise tavaõiguse norme,

on kokku leppinudjärgmises.

Artikkel 1

Konventsioonis kasutatakse järgmisi mõisteid:
a) *esinduse juht*– isik, kelle lähetajariik on sellele kohale nimetanud;
b) *esinduse töötajad*– esinduse juht ja esinduse personali hulka kuuluvad töötajad;
c) *esinduse personal*– esinduse diplomaatiline personal, haldustöötajad ja abitöötajad;
d) *diplomaatiline personal*– diplomaatilise au- ja teenistusastmega töötajad;
e) *diplomaatiline esindaja*– esinduse juht või esinduse diplomaatilise personali hulka kuuluv töötaja;
f) *haldustöötaja*– esinduse personali hulka kuuluv töötaja, kes on esindusse tööle võetud haldus- või tehniliste ülesannete täitmiseks;
g) *abitöötaja*– esinduse personali hulka kuuluv töötaja, kes on tööle võetud esinduse teenindamiseks;
h) *koduabiline*– esinduse töötaja kodus teenistuses olev isik, kes ei ole lähetajariigi töötaja;
i) *esinduse valdused*– hooned või hooneosad ning nende juurde kuuluv maa, mida kasutatakse esinduse vajadusteks ning mille hulka kuulub ka esinduse juhi residents, sõltumata sellest, kes on omanik.

Artikkel 2

Riigid loovad diplomaatilisi suhteid ning alalisi diplomaatilisi esindusi vastastikusel nõusolekul.

Artikkel 3

1. Diplomaatilise esinduse ülesanneteks on muu hulgas:
a) lähetajariigi esindamine asukohariigis;
b) lähetajariigi ja selle kodanike huvide kaitsmine asukohariigis rahvusvahelise õigusega lubatud piirides;
c) läbirääkimiste pidamine asukohariigi valitsusega;
d) asukohariigi olukorra ja arengu jälgimine seaduslikul teel ning teabe edastamine lähetajariigi valitsusele;
e) lähetaja- ja asukohariigi sõbralike suhete ning riikide majandus-, kultuuri- ja teadussuhete arendamine.

2. Konventsiooni sätteid ei tõlgendata nii, et see takistaks diplomaatilisel esindusel täita konsulaarülesandeid.

Artikkel 4

1. Lähetajariik peab veenduma, et asukohariik on lähetajariigi esinduse juhiks nimetatud isikule andnud oma nõusoleku (*agrément*).

2. Asukohariik ei ole kohustatud nõusolekust keeldumist lähetajariigile põhjendama.

Artikkel 5

1. Lähetajariik võib pärast asjaomastele asukohariikidele teatamist akrediteerida esinduse juhi või diplomaatilise personali hulka kuuluva töötaja mitmesse riiki, kui ükski asukohariik ei ole esitanud sellele selgesõnalist vastuväidet.

2. Kui lähetajariik akrediteerib esinduse juhi ühte või mitmesse teise riiki, võib ta igas riigis, kus esinduse juhil ei ole alalist residentsi, avada diplomaatilise esinduse, mida juhib ajutine asjur.

3. Esinduse juht või esinduse diplomaatilise personali hulka kuuluv töötaja võib esindada lähetajariiki kõigis rahvusvahelistes organisatsioonides.

Artikkel 6

Kaks või enam riiki võivad nimetada esinduse juhiks teise riiki sama isiku, kui asukohariik ei ole esitanud sellele vastuväidet.

Artikkel 7

Lähetajariik võib kooskõlas artiklitega 5, 8, 9 ja 11 vabalt nimetada ametisse esinduse personali hulka kuuluvaid töötajaid. Sõja-, mere- ja õhuväeatašee puhul võib asukohariik nõuda atašee nime eelnevat teatamist oma nõusoleku andmiseks.

Artikkel 8

1. Esinduse diplomaatilise personali hulka kuuluv töötaja peab üldjuhul olema lähetajariigi kodanik.

2. Esinduse diplomaatilise personali hulka kuuluv töötaja ei või olla asukohariigi kodanik, välja arvatud asukohariigi nõusolekul, mille ta võib igal ajal tagasi võtta.

3. Asukohariik võib jätta endale sama õiguse kolmanda riigi kodaniku suhtes, kes ei ole ühtlasi lähetajariigi kodanik.

Artikkel 9

1. Asukohariik võib igal ajal ilma oma otsust põhjendamata teatada lähetajariigile, et esinduse juht või esinduse diplomaatilise personali hulka kuuluv töötaja on *persona non grata*või et esinduse personali hulka kuuluv töötaja on vastuvõetamatu. Sel juhul kutsub lähetajariik asjaomase isiku tagasi või lõpetab tema volitused esinduses. Isiku võib kuulutada *non grata*'ks või vastuvõetamatuks enne tema saabumist asukohariiki.

2. Kui lähetajariik keeldub täitmast lõikes 1 nimetatud kohustusi või ei täida neid mõistliku aja jooksul, võib asukohariik keelduda tunnustamast isikut esinduse töötajana.

Artikkel 10

1. Asukohariigi välisministeeriumile või kokkuleppe korral mõnele teisele ministeeriumile teatatakse:
a) esinduse töötaja ametissenimetamisest, saabumisest, lõplikust lahkumisest ja volituste lõppemisest esinduses;
b) esinduse töötaja perekonda kuuluva isiku saabumisest ja lõplikust lahkumisest ning vajaduse korral sellest, kui isikust saab või ta lakkab olemast esinduse töötaja perekonnaliige;
c) koduabilise saabumisest punktis a nimetatud isiku teenistusse, tema lõplikust lahkumisest, ning vajaduse korral sellest, kui koduabiline lahkub nimetatud isiku teenistusest;
d) asukohariigis alaliselt elava isiku töölevõtmisest eesõiguste ja puutumatusega esinduse töötajaks või koduabiliseks ning tema töölt vabastamisest.

2. Võimaluse korral teatatakse saabumisest ja lõplikust lahkumisest ette.

Artikkel 11

1. Kui puudub erikokkulepe esinduse suuruse kohta, võib asukohariik nõuda, et esinduse suurus jääks tema poolt otstarbekaks ja normipäraseks peetud piiridesse, võttes arvesse asukohariigi olusid ja konkreetse esinduse vajadusi.

2. Samuti võib asukohariik samades piirides ning ilma diskrimineerimiseta keelduda vastu võtmast teatava kategooria ametnikke.

Artikkel 12

Lähetajariik ei või ilma asukohariigi eelneva selgesõnalise nõusolekuta asutada esinduse harukontorit muus kohas kui esindus.

Artikkel 13

1. Esinduse juht loetakse asukohariigis ametisse asunuks siis, kui ta on üle andnud oma volikirja või teatanud oma saabumisest ning esitanud volikirja tõestatud koopia asukohariigi välisministeeriumile või kokkuleppe kohaselt mõnele teisele ministeeriumile, vastavalt asukohariigi praktikale, mida rakendatakse ühtsel viisil.

2. Volikirja või selle tõestatud koopia esitamise järjekord määratakse kindlaks esinduse juhi saabumise kuupäeva ja kellaaja järgi.

Artikkel 14

Esinduse juhid jagunevad kolme klassi:
a) riigipea juurde akrediteeritud suursaadik või nuntsius ning teised sama auastmega esinduse juhid;
b) riigipea juurde akrediteeritud saadik, minister ja internuntsius;
c) välisministeeriumi juurde akrediteeritud asjur.

2. Esinduse juhtidel klassi järgi vahet ei tehta, välja arvatud järjestusest ja etiketist tulenevad erandid.

Artikkel 15

Riigid lepivad kokku, millisesse klassi nende esinduste juhid kuuluvad.

Artikkel 16

1. Esinduste juhid järjestuvad oma klassis artikli 13 kohaselt ametisse asumise kuupäeva ja kellaaja järgi.

2. Esinduse juhi volituste muutmine, mis ei too kaasa klassi muutust, ei muuda tema asetust järjestuses.

3. Käesolev artikkel ei mõjuta asukohariigis heaks kiidetud Püha Tooli esindaja järjestuse määramise praktikat.

Artikkel 17

Esinduse juht teatab välisministeeriumile või kokkuleppe korral mõnele teisele ministeeriumile diplomaatilise personali hulka kuuluvate töötajate järjestuse.

Artikkel 18

Riigis peab esinduse juhtide vastuvõtmise kord klasside lõikes olema ühtne.

Artikkel 19

1. Kui esinduse juhi ametikoht on vaba või kui esinduse juht ei suuda täita oma ülesandeid, täidab neid ajutiselt ajutine asjur. Esinduse juht, või kui viimane ei saa seda teha, siis lähetajariigi välisministeerium teatab asukohariigi välisministeeriumile või kokkuleppe korral mõnele teisele ministeeriumile ajutise asjuri nime.

2. Kui asukohariigis ei ole ühtki esinduse diplomaatilise personali hulka kuuluvat töötajat, võib lähetajariik asukohariigi nõusolekul määrata ühe haldustöötaja, kes vastutab esinduse jooksvate haldusküsimuste eest.

Artikkel 20

Esindusel ja selle juhil on õigus kasutada esinduse valdustel, sealhulgas esinduse juhi residentsil, ja sõidukitel lähetajariigi lippu ja vappi.

Artikkel 21

1. Kooskõlas oma õigusaktidega hõlbustab asukohariik lähetajariigil esindusele vajalikke valdusi omandada või aitab tal muul viisil ruume hankida.

2. Samuti aitab asukohariik vajaduse korral leida sobiva majutuskoha esinduse töötajatele.

Artikkel 22

1. Esinduse valdused on puutumatud. Asukohariigi esindaja ei või siseneda esinduse valdustesse ilma esinduse juhi nõusolekuta.

2. Asukohariigil on esmajoones kohustus rakendada abinõusid, et kaitsta esinduse valdusi sissetungi ja kahjustamise eest ning ära hoida esinduse rahu rikkumist ja väärikuse riivamist.

3. Esinduse valdused, sisustus ja muu vara ning esinduse sõidukid on puutumatud läbiotsimise, sundvõõrandamise, arestimise ja täitemenetluse suhtes.

Artikkel 23

1. Lähetajariik ja esinduse juht on vabastatud kõigist riiklikest, piirkondlikest ning kohalikest maksudest ja lõivudest esindusele kuuluvatelt või üüritud valdustelt, välja arvatud maksed osutatud eriteenuste eest.

2. Käesolevas artiklis ettenähtud maksuvabastust ei kohaldata, kui nimetatud makse ja lõive peab asukohariigi õigusaktide kohaselt maksma lähetajariigiga või esinduse juhiga lepingu sõlminud isik.

Artikkel 24

Esinduse arhiiv ja dokumendid on alati ja igal pool puutumatud.

Artikkel 25

Asukohariik tagab esinduse ülesannete täitmiseks vajalikud tingimused.

Artikkel 26

Asukohariik tagab kõigile esinduse töötajatele oma territooriumil reisimis- ja muu liikumisvabaduse, arvestades seejuures õigusakte, milles käsitletakse alasid, kuhu sisenemine on riigi julgeoleku huvides keelatud või piiratud.

Artikkel 27

1. Asukohariik võimaldab ja kaitseb esinduse ametialase sidepidamise vabadust. Sidepidamisel lähetajariigi valitsuse ning lähetajariigi teiste esinduste ja konsulaatidega nende asukohast sõltumata võib esindus kasutada kõiki asjakohaseid vahendeid, kaasa arvatud diplomaatilist kullerit ning kodeeritud ja šifreeritud teateid. Oma raadiosaatja võib esindus paigaldada ja seda kasutada ainult asukohariigi nõusolekul.

2. Esinduse ametialane kirjavahetus on puutumatu. Ametialane kirjavahetus tähendab esinduse ja selle ülesannetega seotud kirjavahetust.

3. Diplomaatilist saadetist ei tohi avada ega kinni pidada.

4. Diplomaatilise saadetise pakkidel peab olema nähtav tunnusmärk ning need võivad sisaldada ainult diplomaatilisi dokumente ja ametialaseks kasutamiseks mõeldud esemeid.

5. Asukohariik kaitseb ametiülesandeid täitvat diplomaatilist kullerit, kellel peab olema tema staatust ning diplomaatilise saadetise pakkide arvu tõendav ametlik dokument. Diplomaatilise kulleri isik on puutumatu ning teda ei tohi vahistada ega kinni pidada.

6. Lähetajariik või esindus võivad määrata *ad hoc*diplomaatilisi kullereid. Sellisel juhul kohaldatakse samuti lõiget 5, kuid selles nimetatud puutumatus kaotab kehtivuse, kui kuller on diplomaatilise saadetise adressaadile kätte toimetanud.

7. Diplomaatilise saadetise võib usaldada tsiviilõhusõiduki kaptenile, kui lennuk maandub plaanipäraselt kindlaksmääratud kohas. Kaptenile väljastatakse ametlik dokument, millel on märgitud diplomaatilise saadetise pakkide arv, kuid teda ei käsitata diplomaatilise kullerina. Esindus võib saata oma töötaja võtma diplomaatilise saadetise vastu takistusteta otse õhusõiduki kaptenilt.

Artikkel 28

Teenustasud ja muud tasud, mida esindus võtab ametiülesannete täitmise käigus, on vabastatud kõigist maksudest ja lõivudest.

Artikkel 29

Diplomaatilise esindaja isik on puutumatu. Teda ei või vahistada ega kinni pidada. Asukohariik kohtleb teda kohase lugupidamisega ning rakendab abinõusid tema isiku, vabaduse ja väärikuse vastu suunatud rünnakute ärahoidmiseks.

Artikkel 30

1. Diplomaatilise esindaja eluruumid on puutumatud ja kaitstud samuti kui esinduse valdused.

2. Samuti on puutumatud tema dokumendid, kirjavahetus ja vara, välja arvatud artikli 31 lõikes 3 nimetatud juhul.

Artikkel 31

1. Diplomaatilisel esindajal on puutumatus asukohariigis kriminaalvastutusele võtmise suhtes. Samuti on diplomaatilisel esindajal asukohariigis tsiviil- ja halduskohtulik puutumatus, välja arvatud juhul, kui tegemist on:
a) asjaõigusliku hagiga asukohariigis asuva eraomandis oleva kinnisvara suhtes, välja arvatud juhul, kui diplomaatiline esindaja kasutab kinnisasja lähetajariigi nimel esinduse huvides;
b) pärimist käsitleva kohtuasjaga, milles diplomaatiline esindaja osaleb eraisikust testamenditäitja, haldaja, pärija või annakusaajana ega esinda seejuures lähetajariiki;
c) kohtuasjaga, mis käsitleb diplomaatilise esindaja sellist kutse- või äritegevust asukohariigis, mis ei ole seotud tema ametiülesannetega.

2. Diplomaatiline esindaja ei ole kohustatud tunnistajana ütlusi andma.

3. Diplomaatilise esindaja suhtes ei või kohaldada täitemenetlust, välja arvatud lõike 1 punktides a, b ja c nimetatud juhtudel tingimusel, et menetluse käigus ei kahjustata diplomaatilise esindaja isikupuutumatust ega tema eluruumi puutumatust.

4. Diplomaatilise esindaja puutumatus asukohariigi jurisdiktsiooni suhtes ei vabasta teda lähetajariigi jurisdiktsiooni alt.

Artikkel 32

1. Lähetajariik võib loobuda diplomaatilise esindaja ja artikli 37 alusel puutumatuse saanud isiku puutumatusest asukohariigi jurisdiktsiooni suhtes.

2. Loobumine peab alati olema selgesõnaline.

3. Kui diplomaatiline esindaja või artikli 37 alusel puutumatuse saanud isik algatab kohtuasja, kaotab ta õiguse kohtulikule puutumatusele põhihagiga otseselt seotud vastuhagi korral.

4. Tsiviil- või halduskohtulikust puutumatusest loobumine ei mõjuta puutumatust kohtuotsuse täideviimise suhtes, millest on vaja eraldi loobuda.

Artikkel 33

1. Arvestades lõiget 3, ei kehti diplomaatilise esindaja kohta seoses lähetajariigile osutatavate teenustega asukohariigi sotsiaalkindlustust käsitlevad õigusaktid.

2. Lõikes 1 ettenähtud vabastus kehtib ka ainult diplomaatilise esindaja teenistuses oleva koduabilise kohta, kui:
a) ta ei ole asukohariigi kodanik ega alaline elanik ning
b) tema kohta kehtivad lähetajariigi või kolmanda riigi sotsiaalkindlustust käsitlevad õigusaktid.

3. Diplomaatiline esindaja, kelle teenistuses on isik, kelle kohta ei kehti lõikes 2 ettenähtud vabastus, järgib asukohariigi sotsiaalkindlustust käsitlevate õigusaktidega tööandjatele pandud kohustusi.

4. Lõigetes 1 ja 2 ettenähtud vabastus ei välista vabatahtlikku osalemist asukohariigi sotsiaalkindlustussüsteemis, kui see on asukohariigis lubatud.

5. Käesolev artikkel ei mõjuta varem sõlmitud kahe- ja mitmepoolseid sotsiaalkindluslepinguid ega takista nende sõlmimist tulevikus.

Artikkel 34

Diplomaatiline esindaja on vabastatud kõigist riiklikest, piirkondlikest ning kohalikest isiku- ja varamaksudest ja -lõivudest, välja arvatud:
a) kaudsed maksud, mis sisalduvad tavaliselt kaupade ja teenuste hinnas;
b) maksud ja lõivud asukohariigis paiknevalt isiklikult kinnisvaralt, välja arvatud juhul, kui diplomaatiline esindaja kasutab seda lähetajariigi nimel esinduse huvides;
c) asukohariigi pärandi- ja pärimismaksud, arvestades artikli 39 lõiget 4;
d) maksud ja lõivud erasissetulekult, mille allikas on asukohariigis, ning kapitalimaksud asukohariigi äriühingutesse tehtud investeeringutelt;
e) maksed osutatud eriteenuste eest;
f) kinnisvara registritasud, kohtu- või dokumendilõiv, hüpoteegilõiv ja tempellõiv, arvestades artiklit 23.

Artikkel 35

Asukohariik vabastab diplomaatilised esindajad kõigist isiklikest ja ühiskondlikest teenistuskohustustest ning sõjalistest kohustustest, nagu need, mis on seotud sundvõõrandamise, sõjaliste sundmaksete või sõjaväelaste majutamisega.

Artikkel 36

1. Asukohariik lubab kooskõlas oma õigusaktidega riiki sisse vedada ning vabastab kõigist tollimaksudest ja -lõivudest ning muudest tolliga seotud tasudest, välja arvatud tasu ladustamise, veo ja muude sarnaste teenuste eest:
a) esinduse jaoks ametialaseks kasutamiseks mõeldud esemed;
b) diplomaatilise esindaja või tema leibkonda kuuluva perekonnaliikme isiklikuks kasutamiseks mõeldud esemed, sealhulgas sisustusesemed.

2. Diplomaatilise esindaja isiklikku pagasit ei kontrollita, välja arvatud juhul, kui on põhjendatud alus arvata, et see sisaldab muud peale lõikes 1 nimetatud esemete või esemeid, mille sisse- või väljavedu on asukohariigi õigusaktidega keelatud või mille kohta kehtivad asukohariigi karantiini reguleerivad õigusaktid. Kontroll viiakse läbi ainult diplomaatilise esindaja või tema volitatud esindaja juuresolekul.

Artikkel 37

1. Diplomaatilise esindaja leibkonda kuuluval perekonnaliikmel on juhul, kui ta ei ole asukohariigi kodanik, artiklites 29 kuni 36 nimetatud eesõigused ja puutumatus.

2. Esinduse haldustöötajal ning tema leibkonda kuuluval perekonnaliikmel on, juhul kui ta ei ole asukohariigi kodanik ega alaline elanik, artiklites 29 kuni 35 nimetatud eesõigused ja puutumatus, kuid artikli 31 lõikes 1 ette nähtud tsiviil- ja halduskohtulik puutumatus ei kehti tema töövälise tegevuse kohta. Samuti on tal artikli 36 lõikes 1 nimetatud eesõigused kolimise ajal riiki sisse veetud esemete suhtes.

3. Esinduse abitöötaja, kes ei ole asukohariigi kodanik ega alaline elanik, on puutumatu oma töökohustusi täites, vabastatud maksudest ja lõivudest töötasult ning tema kohta kehtib artiklis 33 nimetatud vabastus.

4. Esinduse töötaja koduabiline, kes ei ole asukohariigi kodanik ega alaline elanik, on vabastatud maksudest ja lõivudest töötasult. Muud eesõigused ja puutumatus on tal ainult asukohariigis lubatud ulatuses. Asukohariik teostab oma jurisdiktsiooni tema suhtes, sekkumata põhjendamatult esinduse ülesannete täitmisesse.

Artikkel 38

1. Peale asukohariigi antud lisaeesõiguste ja -puutumatuse on diplomaatilisel esindajal, kes on asukohariigi kodanik või alaline elanik, kohtulik puutumatus ning puutumatus ainult ametiülesandeid täites tehtud tegude suhtes.

2. Esinduse personali hulka kuuluval töötajal ja koduabilisel, kes on asukohariigi kodanikud või alalised elanikud, on eesõigused ja puutumatus ainult asukohariigi lubatud ulatuses. Asukohariik teostab oma jurisdiktsiooni nende suhtes, sekkumata põhjendamatult esinduse ülesannete täitmisesse.

Artikkel 39

1. Isik, kellel on õigus eesõigustele ja puutumatusele, omandab need hetkest, mil ta siseneb asukohariiki, et asuda oma ametikohale, või kui ta juba viibib asukohariigis, siis hetkest, mil välisministeeriumile või mõnele teisele kokkulepitud ministeeriumile teatatakse tema ametissenimetamisest.

2. Kui eesõiguste ja puutumatusega isiku volitused on lõppenud, kaotavad eesõigused ja puutumatus kehtivuse üldjuhul hetkest, kui isik lahkub riigist, või mõistliku lahkumisaja möödudes, kuid kehtivad kuni selle ajani isegi relvakonflikti korral. Esinduse töötajana ametiülesannete täitmisel tehtud tegude suhtes kehtib puutumatus ilma ajapiiranguta.

3. Esinduse töötaja surma korral säilivad tema perekonnaliikme eesõigused ja puutumatus mõistliku riigist lahkumise aja möödumiseni.

4. Esinduse sellise töötaja surma korral, kes ei ole asukohariigi kodanik ega alaline elanik, või tema leibkonda kuuluva perekonnaliikme surma korral lubab asukohariik ära viia lahkunu vallasvara, välja arvatud asukohariigis omandatud vara, mille väljavedu oli tema surma ajal keelatud. Vallasvaralt, mis paiknes asukohariigis vaid seetõttu, et lahkunu viibis seal esinduse töötajana või esinduse töötaja perekonnaliikmena, pärandi- ja pärimismakse ei võeta.

Artikkel 40

1. Kui diplomaatiline esindaja sõidab läbi kolmanda riigi või viibib riigis, mis on vajaduse korral väljastanud talle viisa, et asuda või pöörduda tagasi oma ametikohale või naasta kodumaale, tagab kolmas riik talle läbisõiduks või tagasipöördumiseks vajaliku puutumatuse. Sama kehtib tema asjakohaste eesõiguste ja

puutumatusega perekonnaliikme kohta, kes saadab diplomaatilist esindajat või reisib eraldi tema juurde või tagasi oma kodumaale.

2. Samuti ei takista kolmas riik esinduse haldustöötaja ega tema perekonnaliikme sõitu läbi oma territooriumi lõikes 1 kirjeldatud juhtudel.

3. Kolmas riik lubab vedada vabalt läbi oma territooriumi ametialaseid kirju ja muid ametialaseid saadetisi, sealhulgas kodeeritud või šifreeritud teateid, ning tagab neile samasuguse kaitse nagu asukohariik. Kolmas riik tagab diplomaatilistele kulleritele, kellele on vajaduse korral väljastatud viisa, ning läbiveetavale diplomaatilisele saadetisele samasuguse puutumatuse ja kaitse nagu asukohariik.

4. Lõigetes 1, 2 ja 3 sätestatud kolmanda riigi kohustused kehtivad ka siis, kui neis lõigetes nimetatud isikud ning ametialased ja diplomaatilised saadetised asuvad kolmandas riigis vääramatu jõu tõttu.

Artikkel 41

1. Ilma et see piiraks isiku eesõigusi ja puutumatust, peab neid kasutav isik järgima asukohariigi õigusakte. Samuti ei tohi ta sekkuda asukohariigi siseasjadesse.

2. Lähetajariigi poolt esindusele usaldatud ametlik asjaajamine asukohariigiga toimub asukohariigi välisministeeriumi või mõne teise kokkulepitud ministeeriumiga või nende kaudu.

3. Esinduse valdusi ei tohi kasutada otstarbel, mis ei sobi kokku esinduse ülesannetega, mis on sätestatud käesoleva konventsiooni, üldise rahvusvahelise õiguse või lähetajariigi ja asukohariigi erikokkuleppega.

Artikkel 42

Diplomaatiline esindaja ei või asukohariigis tegelda kutse- ega äritegevusega isikliku kasu eesmärgil.

Artikkel 43

Diplomaatilise esindaja volitused lõpevad muu hulgas, kui:
a) lähetajariik teatab asukohariigile diplomaatilise esindaja volituste lõppemisest;
b) asukohariik teatab lähetajariigile, et kooskõlas artikli 9 lõikega 2 keeldub ta tunnustamast diplomaatilist esindajat esinduse töötajana.

Artikkel 44

Asukohariik võimaldab isegi relvakonflikti korral isikul, kel on eesõigused ja puutumatus ning kes ei ole asukohariigi kodanik, samuti tema perekonnaliikmel, sõltumata kodakondsusest, lahkuda riigist nii kiiresti kui võimalik. Vajaduse korral annab asukohariik nende käsutusse sõidukid nii nende endi kui ka nende vara veoks.

Artikkel 45

Kui kahe riigi diplomaatilised suhted on katkenud või kui esindus on alaliselt või ajutiselt tagasi kutsutud:
a) on asukohariik kohustatud isegi relvakonflikti korral austama ja kaitsma esinduse valdusi koos selle vara ja arhiiviga;
b) võib lähetajariik usaldada esinduse valduste, vara ja arhiivi järelevalve asukohariigile vastuvõetavale kolmandale riigile;
c) võib lähetajariik usaldada enda ja oma kodanike huvide kaitse asukohariigile vastuvõetavale kolmandale riigile.

Artikkel 46

Lähetajariik võib asukohariigi eelneval nõusolekul ja asukohariigis esindamata kolmanda riigi palvel võtta enda peale kolmanda riigi ja selle kodanike huvide ajutise kaitsmise.

Artikkel 47

1. Konventsiooni kohaldades ei diskrimineeri asukohariik ühtegi riiki.

2. Diskrimineerimiseks ei loeta seda, kui:
a) asukohariik kohaldab mõnd konventsiooni sätet kitsendavalt, kuna lähetajariik on kohaldanud kitsendavalt sama sätet asukohariigi esinduse suhtes lähetajariigis;
b) riigid teevad tava või kokkuleppe kohaselt üksteisele suuremaid soodustusi kui konventsiooniga ette nähtud.

Artikkel 48

Konventsioon on allakirjutamiseks avatud Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni või eriorganisatsioonide liikmesriikidele, Rahvusvahelise Kohtu statuudi osalistele ning teistele riikidele, keda Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peaassamblee on kutsunud konventsiooniga ühinema, järgmiselt: kuni 31. oktoobrini 1961 Austria Föderaalses Välisministeeriumis ning seejärel kuni 31. märtsini 1962 Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peakorteris New Yorgis.

Artikkel 49

Konventsioon tuleb ratifitseerida. Ratifitseerimiskirjad antakse hoiule Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile.

Artikkel 50

Konventsioon jääb ühinemiseks avatuks riikidele, kes kuuluvad ühte artiklis 48 nimetatud neljast kategooriast. Ühinemiskirjad antakse hoiule Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile.

Artikkel 51

1. Konventsioon jõustub kolmekümnendal päeval pärast seda, kui Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile antakse hoiule kahekümne teine ratifitseerimis- või ühinemiskiri.

2. Riigi suhtes, kes ratifitseerib konventsiooni või ühineb sellega pärast kahekümne teise ratifitseerimis- või ühinemiskirja hoiuleandmist, jõustub konventsioon kolmekümnendal päeval pärast seda, kui riik on oma ratifitseerimis- või ühinemiskirja hoiule andnud.

Artikkel 52

Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretär teatab riikidele, kes kuuluvad ühte artiklis 48 nimetatud neljast kategooriast:
a) konventsioonile allakirjutamisest ning ratifitseerimis- või ühinemiskirjade hoiuleandmisest kooskõlas artiklitega 48, 49 ja 50;
b) konventsiooni jõustumise kuupäeva kooskõlas artikliga 51.

Artikkel 53

Konventsiooni originaal, mille hiina-, hispaania-, inglis-, prantsus- ja venekeelne tekst on võrdselt autentsed, antakse hoiule Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile, kes saadab selle tõestatud koopia riikidele, kes kuuluvad ühte artiklis 48 nimetatud neljast kategooriast.

Selle kinnituseks on riikide täievolilised esindajad konventsioonile alla kirjutanud.

Koostatud kaheksateistkümnendal aprillil tuhande üheksasaja kuuekümne esimesel aastal Viinis.

DIPLOMAATILISTE SUHETE VIINI KONVENTSIOONI KODAKONDSUSE OMANDAMISE FAKULTATIIVNE PROTOKOLL

Käesoleva protokolli ning 2. märtsist kuni 14. aprillini 1961 Viinis toimunud Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konverentsil vastu võetud diplomaatiliste suhete Viini konventsiooni (edaspidi *konventsioon*) osalisriigid,

väljendades soovi kehtestada omavaheline diplomaatilise esinduse töötajate ning nende leibkonda kuuluvate perekonnaliikmete kodakondsuse omandamise eeskiri,

on kokku leppinud järgmises.

I artikkel

Protokollis on väljendil *esinduse töötaja*konventsiooni artikli 1 punktis b antud tähendus, nimelt *esinduse juht ja esinduse personal*.

II artikkel

Esinduse töötaja, kes ei ole asukohariigi kodanik, ega tema leibkonda kuuluv perekonnaliige ei omanda asukohariigi kodakondsust ainuüksi asukohariigi seaduse alusel.

III artikkel

Protokoll on allakirjutamiseks avatud riikidele, kes võivad saada konventsiooni osalisriigiks, järgmiselt: kuni 31. oktoobrini 1961 Austria Föderaalses Välisministeeriumis ning seejärel kuni 31. märtsini 1962 Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peakorteris New Yorgis.

IV artikkel

Protokoll tuleb ratifitseerida. Ratifitseerimiskirjad antakse hoiule Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile.

V artikkel

Protokoll jääb ühinemiseks avatuks riikidele, kes võivad saada konventsiooni osalisriigiks. Ühinemiskirjad antakse hoiule Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile.

VI artikkel

1. Protokoll jõustub samal päeval konventsiooniga või kolmekümnendal päeval pärast seda, kui Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile antakse hoiule teine ratifitseerimis- või ühinemiskiri, olenevalt sellest, kumb kuupäev on hilisem.

2. Riigi suhtes, kes ratifitseerib protokolli või ühineb sellega pärast selle jõustumist kooskõlas lõikega 1, jõustub protokoll kolmekümnendal päeval pärast seda, kui riik on oma ratifitseerimis- või ühinemiskirja hoiule andnud.

VII artikkel

Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretär teatab riikidele, kes võivad saada konventsiooni osalisriikideks:
a) protokollile allakirjutamisest ning ratifitseerimis- või ühinemiskirjade hoiuleandmisest kooskõlas III, IV ja V artikliga;
b) protokolli jõustumise kuupäeva kooskõlas VI artikliga.

VIII artikkel

Protokolli originaal, mille hiina-, hispaania-, inglis-, prantsus- ja venekeelne tekst on võrdselt autentsed, antakse hoiule Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile, kes saadab protokolli tõestatud koopia III artiklis viidatud riikidele.

Selle kinnituseks on riikide täievolilised esindajad protokollile alla kirjutanud.

Koostatud kaheksateistkümnendal aprillil tuhande üheksasaja kuuekümne esimesel aastal Viinis.

DIPLOMAATILISTE SUHETE VIINI KONVENTSIOONI VAIDLUSTE KOHUSTUSLIKU LAHENDAMISE FAKULTATIIVNE PROTOKOLL

Käesoleva protokolli ning 2. märtsist kuni 14. aprillini 1961 Viinis toimunud Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konverentsil vastu võetud diplomaatiliste suhete Viini konventsiooni (edaspidi *konventsioon*) osalisriigid,

väljendades soovi lahendada konventsiooni tõlgendamisest ja kohaldamisest tulenevad vaidlused Rahvusvahelises Kohtus, kui pooled ei ole mõistliku aja jooksul kokku leppinud mõnes muus vaidluste lahendamise korras,

on kokku leppinud järgmises.

I artikkel

Konventsiooni tõlgendamisest ja kohaldamisest tulenev vaidlus kuulub Rahvusvahelise Kohtu kohustuslikku kohtualluvusse ja see esitatakse kohtule protokolli osalisriigiks oleva vaidleva poole avaldusega.

II artikkel

Pooled võivad kahe kuu jooksul pärast seda, kui üks pool on teatanud teisele vaidluse olemasolust, leppida kokku, et nad ei pöördu Rahvusvahelisse Kohtusse, vaid vahekohtusse. Pärast nimetatud aja möödumist võib kumbki pool esitada avalduse Rahvusvahelisele Kohtule.

III artikkel

1. Sama ajavahemiku, kahe kuu jooksul võivad pooled enne Rahvusvahelisse Kohtusse pöördumist leppida kokku lepitusmenetluses.

2. Lepituskomisjon esitab soovitused viie kuu jooksul pärast kokkukutsumist. Kui vaidlevad pooled ei nõustu soovitustega kahe kuu jooksul pärast nende esitamist, võib kumbki pool esitada avalduse Rahvusvahelisele Kohtule.

IV artikkel

Konventsiooni, kodakondsuse omandamise fakultatiivse protokolli ning käesoleva protokolli osalisriigid võivad igal ajal deklareerida, et nad laiendavad käesoleva protokolli kohaldamisala kodakondsuse omandamise fakultatiivse protokolli tõlgendamisest ja kohaldamisest tulenevatele vaidlustele. Sellistest deklaratsioonidest teatatakse Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile.

V artikkel

Protokoll on allakirjutamiseks avatud riikidele, kes võivad saada konventsiooni osalisriigiks, järgmiselt: kuni 31. oktoobrini 1961 Austria Föderaalses Välisministeeriumis ning seejärel kuni 31. märtsini 1962 Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peakorteris New Yorgis.

VI artikkel

Protokoll tuleb ratifitseerida. Ratifitseerimiskirjad antakse hoiule Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile.

VII artikkel

Protokoll jääb ühinemiseks avatuks riikidele, kes võivad saada konventsiooni osalisriigiks. Ühinemiskirjad antakse hoiule Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile.

VIII artikkel

1. Protokoll jõustub samal päeval konventsiooniga või kolmekümnendal päeval pärast seda, kui Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile antakse hoiule teine ratifitseerimis- või ühinemiskiri, olenevalt sellest, kumb kuupäev on hilisem.

2. Riigi suhtes, kes ratifitseerib protokolli või ühineb sellega pärast selle jõustumist kooskõlas lõikega 1, jõustub protokoll kolmekümnendal päeval pärast seda, kui riik on oma ratifitseerimis- või ühinemiskirja hoiule andnud.

IX artikkel

Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretär teatab riikidele, kes võivad saada konventsiooni osalisriikideks:
a) protokollile allakirjutamisest ning ratifitseerimis- või ühinemiskirjade hoiuleandmisest kooskõlas V, VI ja VII artikliga;
b) deklaratsioonidest, mis on tehtud IV artikli kohaselt;
c) protokolli jõustumise kuupäeva kooskõlas VIII artikliga.

X artikkel

Protokolli originaal, mille hiina-, hispaania-, inglis-, prantsus- ja venekeelne tekst on võrdselt autentsed, antakse hoiule Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile, kes saadab protokolli tõestatud koopia V artiklis viidatud riikidele.

Selle kinnituseks on riikide täievolilised esindajad protokollile alla kirjutanud.

Koostatud kaheksateistkümnendal aprillil tuhande üheksasaja kuuekümne esimesel aastal Viinis.

Varem avaldatud tõlked:

Diplomaatiliste suhete Viini konventsioon(RT II 1993, 24, 56)

Diplomaatiliste suhete Viini konventsiooni kodakondsuse omandamise fakultatiivne protokoll(RT II 1993, 24, 57)

Diplomaatiliste suhete Viini konventsiooni vaidluste lahendamise fakultatiivne protokoll(RT II 1993, 24, 58)